

بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ کل کشور

۳۳. بخش آب

معاونت پژوهش‌های زیربنایی و امور تولیدی
دفتر: مطالعات زیربنایی

کد موضوعی: ۲۵۰
شماره مسلسل: ۱۴۶۹۵
بهمن‌ماه ۱۳۹۴

به نام خدا

فهرست مطالب

۲	چکیده
۲	مقدمه
۳	۱. مقایسه فصول مرتبط با بخش آب با سایر فصول بودجه
۵	۲. نگاهی به اعتبارات بخش آب در لایحه بودجه سال ۱۳۹۵
۸	۳. تبصره‌های مرتبط از متن ماده واحده لایحه بودجه ۱۳۹۵ با بخش آب
۱۰	۴. اعتبارات بخش آب از ردیف‌های متفرقه در لایحه بودجه سال ۱۳۹۵
۱۱	۵. وضعیت تخصیص (عملکرد) اعتبارات بخش آب در قانون بودجه سال ۱۳۹۴
۱۲	۶. بررسی کارشناسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ در بخش آب
۱۳	جمع‌بندی
۱۵	منابع و مآخذ

بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ کل کشور
۳۳. بخش آب

راهبردهای پیشنهادی برای بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ در مجلس شورای اسلامی

در راستای ارتقای کارایی و اثربخشی بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ نسبت به سال‌های گذشته پیشنهاد می‌شود که نمایندگان و کمیسیون‌های محترم به موارد زیر تمرکز نمایند:

- **مبانی قانونی:** بررسی شود مبنای قانونی برآورد منابع و مصارف در بودجه در هریک از امور بخشی و فرابخشی چیست؟

- **تغییر هزینه‌ها:** آیا مجموعه اعتباراتی که در هریک از بخش‌های تخصصی (مانند مسکن، حمل‌ونقل، آموزش، بهداشت و...) پیش‌بینی شده است برای انجام وظایف آن حوزه (نه دستگاه) کافی است؟ دلیل تغییرات اعتبارات نسبت به سال قبل در هریک از بخش‌ها چیست؟

- **عدم قانونگذاری جدید:** در بررسی احکام بودجه، احکامی که در صدد قانونگذاری جدید یا اصلاح قوانین دائمی در لایحه هستند حذف شوند و همچنین مجلس از ارائه پیشنهادهای جدید از این دست اجتناب کند تا مانع از درهم‌ریختگی نظام قانونی و حقوقی کشور شود.

- **عدم ورود به اصلاح ردیف‌های بودجه‌ای:** مجلس از ورود به اصلاح ردیف‌های بودجه‌ای به خصوص ردیف‌های ذیل قوه مجریه اجتناب کند که این امر ناقض صلاحیت نظارتی مجلس و نقض تفکیک قواست.

- **اعمال اصلاحات بودجه‌ای توسط دولت:** در نهایت اینکه، مجلس به جای اینکه خودش برای اصلاح لایحه بودجه دست به کار شود، با بررسی راهبردهای بودجه در هریک از امور بخشی و فرابخشی، ظرفیت سیاسی و حقوقی لازم را برای اصلاح بودجه توسط دولت فراهم نماید.^۱

۱. برای اطلاعات بیشتر در این مورد به گزارش‌های «قواعد ناظر بر ارائه پیشنهادهای بودجه‌ای» به شماره مسلسل ۲۳۰۱۴۶۶۱ و «مجلس و بودجه: راهبردها و رویکردها» شماره مسلسل ۲۳۰۱۲۸۷۲ مراجعه شود.

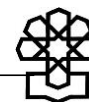
چکیده

در این گزارش اعتبارات بخش آب کشور در لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ مورد بررسی قرار گرفته است. برنامه‌های بخش آب در لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ تحت فصول منابع آب، آب و فاضلاب و مدیریت پساب‌های شهری، روستایی و صنعتی ارائه شده است که از منظر فصل‌بندی و برنامه‌ها تا حدی با قوانین بودجه سال‌های قبل متفاوت است. مهمترین تفاوت آن با قوانین بودجه سال‌های قبل ذکر برنامه‌های زیربخش آب و فاضلاب تحت یک فصل مستقل می‌باشد. در لایحه بودجه سال ۱۳۹۵، بخش آب (تمام فصول مرتبط) در بین سایر بخش‌ها پس از بخش حمل‌ونقل از بالاترین اعتبار تملک‌داری‌های سرمایه‌ای برخوردار است. میزان بالای اعتبارات تملک‌داری‌های سرمایه‌ای بخش آب که در لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ برابر با ۶۹,۸۵۴,۰۳۰ میلیون ریال (۲۰/۴ درصد کل اعتبارات تملک‌داری‌های سرمایه‌ای فصول بودجه) است، به دلیل حجم بالای سرمایه‌گذاری مخصوص به طرح‌های این بخش است. اعتبارات تملک‌داری‌های سرمایه‌ای بخش آب و فاضلاب در لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ برابر با ۲۲,۹۸۷,۲۸۹ میلیون ریال و همچنین اعتبارات تملک‌داری‌های سرمایه‌ای مربوط به بخش امور آب برابر با ۴۶,۸۱۷,۳۲۷ میلیون ریال است. در بین برنامه‌های بخش آب در لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ به ترتیب برنامه‌های عرضه آب، تأمین آب، توسعه تأسیسات فاضلاب و بازچرخانی آب و ارائه خدمات آب شهری و روستایی از بیشترین اعتبار تملک‌داری‌های سرمایه‌ای برخوردارند.

مقدمه

بودجه‌ریزی سالیانه دارای جهت‌گیری‌های زمانی مشخص بوده و به‌عنوان گامی است که گام‌های سال بعد را مشخص می‌کند. بودجه سالیانه رابطه تنگاتنگی با برنامه‌های توسعه پنج‌ساله دارد و حسن تدوین آن، برآورد اهداف برنامه‌های توسعه پنج‌ساله را به‌دنبال خواهد داشت. بخش آب (امور آب و آب و فاضلاب) به دلیل اهمیت و تأثیری که روی سایر بخش‌ها دارد، در لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ کل کشور طی فصول جداگانه منابع آب، آب و فاضلاب و مدیریت پساب‌های شهری، روستایی و صنعتی مورد توجه قرار می‌گیرد. برنامه‌های اصلی ذیل فصل منابع آب در لوایح بودجه عبارتند از: برنامه‌ریزی، سیاستگذاری و نظارت بر امور آب، عرضه آب، تأمین آب، مهندسی رودخانه‌ها و سواحل، بهبود بهره‌برداری و حفاظت از منابع آب و توسعه منابع آب در حوضه‌های آبریز رودخانه‌های مرزی و مشترک. همچنین برنامه‌های ذیل فصل آب و فاضلاب عبارتند از: برنامه‌ریزی، سیاستگذاری و نظارت بر امور آب و فاضلاب، توسعه تأسیسات فاضلاب و بازچرخانی آب و ارائه خدمات آب شهری و روستایی.

در این گزارش ابتدا جایگاه فصل منابع آب نسبت به سایر فصول در لایحه بودجه سال ۱۳۹۵

سنجیده شده و سپس برنامه‌های بخش آب، ذکر شده در لایحه بودجه و اعتبارات آنها مورد بررسی قرار گرفته و در انتها نیز تحلیل‌های کارشناسی، نکات مورد توجه و پیشنهادهای ارائه می‌شوند.

۱. مقایسه فصول مرتبط با بخش آب با سایر فصول بودجه

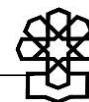
بخش آب شامل زیربخش‌های آب و فاضلاب و امور آب می‌باشد که به دلیل ارتباط مستقیم با پروژه‌های عمرانی کشور و از طرف دیگر به دلیل حجم بالای سرمایه‌گذاری‌ها در این رابطه، در بین فصول بودجه از اعتبار تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بالایی برخوردار است. به طوری که مجموع اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی و استانی آن در لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ برابر با ۶۹,۸۵۴,۰۳۰ میلیون ریال است که این مقدار در حدود ۲۰/۴ درصد کل اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی و استانی لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ است. برخلاف اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای، بخش آب در لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ از اعتبارات هزینه‌ای بسیار اندکی نسبت به سایر فصول دیگر برخوردار است. جدول ۱ مقایسه اعتبارات هزینه‌ای ملی و استانی و اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی و استانی را به تفکیک فصول مختلف لایحه بودجه ۱۳۹۵ نشان می‌دهد.

جدول ۱. مقایسه اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی و استانی

به تفکیک فصول مختلف بودجه (میلیون ریال)

عنوان فصل	اعتبارات هزینه‌ای (ملی و استانی)	درصد از کل	اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (ملی و استانی)	درصد از کل
قانونگذاری	۴,۳۱۷,۴۳۴	۰/۲	۲,۹۶۰,۶۵۰	۰/۹
اداره امور عمومی	۳۲,۵۸۸,۰۲۲	۱/۶	۷,۶۹۷,۰۸۰	۲/۲
خدمات مالی و مالیاتی	۳۰,۷۳۸,۱۷۱	۱/۵	۴,۱۰۸,۳۰۰	۱/۲
تحقیق و توسعه در امور خدمات عمومی	۲,۰۰۹,۵۷۶	۰/۱	۱,۹۳۵,۴۵۶	۰/۶
دفاع	۲۶۶,۹۸۴,۳۲۶	۱۲/۸	۷,۷۵۹,۹۶۸	۲/۳
حفظ نظم و امنیت عمومی	۸۷,۷۶۸,۹۶۱	۴/۲	۵,۰۰۷,۵۸۰	۱/۵
تحقیق و توسعه در امور دفاعی و امنیتی	۱,۰۳۹,۸۱۷	۰/۰۵	۰	۰
اداره امور قضایی	۵۴,۶۲۵,۱۵۰	۲/۶	۵,۸۱۸,۴۳۷	۱/۷
تحقیق و توسعه در امور قضایی	۶۴۵,۶۰۱	۰/۰۳	۲۸۶,۵۰۶	۰/۱
انرژی	۱,۳۸۱,۲۶۰	۰/۱	۱۹,۶۲۰,۷۳۳	۵/۷
ارتباطات و فناوری اطلاعات	۱,۴۱۹,۵۵۱	۰/۱	۲,۸۱۱,۶۸۱	۰/۸
حمل و نقل	۵,۴۸۵,۳۲۵	۰/۳	۷۶,۳۲۸,۹۵۸	۲۲/۳
صنعت و معدن	۳,۱۳۳,۴۸۸	۰/۲	۸,۰۶۷,۹۸۵	۲/۴
بازرگانی	۹,۴۹۶,۵۷۳	۰/۵	۹۸۷,۵۷۶	۰/۳

عنوان فصل	اعتبارات هزینه‌ای (ملی و استانی)	درصد از کل	اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (ملی و استانی)	درصد از کل
کشاورزی و منابع طبیعی	۲۵,۲۲۰,۹۵۱	۱/۲	۱۹,۰۶۴,۳۷۱	۵/۶
منابع آب	۲,۰۵۶,۳۷۹	۰/۱	۴۶,۸۱۷,۳۲۷	۱۳/۷
روابط کار	۲,۳۰۲,۹۴۶	۰/۱	.	.
تعاون	۸۷۶,۲۱۳	۰/۰۴	.	.
تحقیق و توسعه در امور اقتصادی	۹,۷۱۰,۵۱۹	۰/۵	۱,۴۲۱,۶۷۲	۰/۴
مدیریت پسماند	۲۰۳,۰۴۴	۰/۰۱	۷۸,۳۳۳	۰/۰۲
مدیریت پساب‌های شهری، روستایی و صنعتی	۷۹,۱۴۳	۰/۰۰۴	۴۹,۴۱۴	۰/۰۱
کاهش آلودگی	۳۰۹,۹۰۹	۰/۰۱	۵۵۱,۶۷۴	۰/۲
حفاظت از گونه‌های زیستی	۱,۵۳۷,۲۶۱	۰/۱	۱,۱۶۹,۸۴۸	۰/۳
تحقیق و توسعه در امور محیط زیست	۳۶۰,۸۳۶	۰/۰۲	۱۵۲,۰۰۰	۰/۰۴
مسکن	۹۲۴,۱۹۳	۰/۰۴	۴۳۷,۷۰۰	۰/۱
توسعه و خدمات شهری، روستایی و عشایری	۷۷۷,۷۰۹	۰/۰۴	۳۱,۱۹۲,۳۴۳	۹/۱
آب و فاضلاب	۸۳,۰۰۰	۰/۰۰۴	۲۲,۹۸۷,۲۸۹	۶/۷
تحقیق و توسعه در امور مسکن، عمران شهری و روستایی	۱,۲۶۲,۲۱۱	۰/۱	۲۹۹,۰۸۸	۰/۱
بهداشت	۱۰۲,۶۷۱,۵۳۵	۴/۹	۱,۳۲۱,۵۸۶	۰/۴
درمان	۳۰۱,۶۵۵,۵۰۷	۱۴/۵	۹,۱۲۵,۹۸۸	۲/۷
تحقیق و توسعه در امور سلامت	۳,۶۰۸,۹۱۷	۰/۲	۱۵,۰۰۰	۰/۰۰۴
دین و مذهب	۱۳,۵۶۳,۸۱۶	۰/۷	۱,۶۲۴,۸۳۶	۰/۵
ورزش و تفریحات	۴,۸۳۹,۸۶۷	۰/۲	۹,۳۷۱,۸۹۳	۲/۷
فرهنگ و هنر	۱۳,۱۹۴,۴۵۶	۰/۶	۷,۹۷۳,۹۵۹	۲/۳
میراث فرهنگی	۲,۲۷۸,۴۷۰	۰/۱	۴,۵۸۷,۸۶۱	۱/۳
رسانه	۱۲,۲۴۶,۹۳۹	۰/۶	۳,۱۳۰,۹۳۷	۰/۹
گردشگری	۹۰۴,۳۱۴	۰/۰۴	۲,۴۹۵,۴۹۴	۰/۷
صنایع دستی	۶۸۵,۴۹۴	۰/۰۳	۴۰۷,۳۲۵	۰/۱
تحقیق و توسعه در امور فرهنگ، تربیت بدنی و گردشگری	۱,۶۷۳,۳۱۲	۰/۱	۱۶۳,۹۶۱	۰/۰۵
آموزش و پرورش عمومی	۲۶۴,۱۸۶,۱۰۷	۱۲/۷	۱۳,۰۵۹,۹۶۵	۳/۸
آموزش فنی و حرفه‌ای و مهارت‌آموزی	۴۲,۵۵۹,۶۹۷	۲/۰	۴,۰۳۶,۰۶۹	۱/۲
آموزش عالی	۱۱۹,۴۷۴,۵۱۹	۵/۷	۱۳,۰۴۹,۸۳۱	۳/۸
پژوهش‌های توسعه‌ای	۱۶,۷۹۰,۵۹۷	۰/۸	۱,۷۵۱,۷۵۶	۰/۵
تحقیق و توسعه در امور آموزش و پژوهش	۱,۰۱۰,۰۸۱	۰/۰۵	۳۶۸,۷۰۴	۰/۱
پژوهش‌های پایه‌ای	۱۵,۹۱۹,۶۱۸	۰/۸	۲۶۲,۳۹۳	۰/۱

عنوان فصل	اعتبارات هزینه‌ای (ملی و استانی)	درصد از کل	اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (ملی و استانی)	درصد از کل
امداد و نجات	۷,۳۸۸,۵۱۰	۰/۴	۲۹۲,۸۹۰	۰/۱
بیمه‌های اجتماعی	۱۴۰,۴۱۸,۹۶۹	۶/۷	۰	۰
حمایتی	۴۵۸,۲۶۱,۷۸۶	۲۲/۰	۱,۳۵۸,۰۳۳	۰/۴
توانبخشی	۱۳,۰۴۶,۴۸۷	۰/۶	۳۵۵,۹۳۲	۰/۱
تحقیق و توسعه در امور رفاه اجتماعی	۳۱۶,۲۴۰	۰/۰۲	۶۳,۶۱۸	۰/۰۲
جمع	۲,۰۸۴,۰۳۲,۸۰۷	۱۰۰	۳۴۲,۴۳۰,۰۰۰	۱۰۰

مأخذ: لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ کل کشور، ماده واحده و جداول کلان منابع و مصارف بودجه.

لازم به ذکر است که در لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ کل کشور تعداد فصول برنامه، افزایش قابل توجهی نسبت به قوانین بودجه سال‌های قبل داشته است. در این لایحه تعداد فصول از ۲۰ فصل به ۵۰ فصل افزایش یافته است. همان‌طور که جدول ۱ نشان می‌دهد پس از فصل حمل‌ونقل با ۲۲/۳ درصد، فصل منابع آب و فصل آب و فاضلاب به ترتیب با ۱۳/۷ و ۶/۷ درصد سهم از کل، از بالاترین اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (ملی و استانی) برخوردار هستند.

با توجه به میزان بالای اعتبار طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در بخش آب، حسن تدوین بودجه‌های سالیانه این بخش از اهمیت خاصی برخوردار است. در این راستا تخصیص بودجه براساس اهمیت و اولویت طرح‌های این بخش که با توجه به سایر معیارهای مؤثر صورت می‌گیرد، می‌تواند در نیل به این هدف به‌عنوان گامی مهم تلقی شود.

۲. نگاهی به اعتبارات بخش آب در لایحه بودجه سال ۱۳۹۵

در این بخش اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای مربوط به برنامه‌های مختلف بخش آب مندرج در لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ و روند تغییرات آنها نسبت به رقم مصوب در قانون بودجه سال ۱۳۹۴ مورد بررسی قرار می‌گیرد.

اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای برنامه‌های مختلف بخش آب

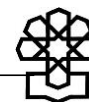
در لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ کل کشور در فصول و برنامه‌های مرتبط با بخش آب تغییراتی نسبت به قوانین بودجه سال‌های قبل صورت گرفته است. جدول ۲ فصول و برنامه‌های مرتبط با بخش آب به‌همراه شماره طبقه‌بندی آنها را در قوانین بودجه سال‌های قبل و لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ نشان می‌دهد.

جدول ۲. برنامه‌های مرتبط با بخش آب در قوانین بودجه سال‌های قبل و لایحه بودجه سال ۱۳۹۵

برنامه‌های مرتبط با بخش آب در لایحه بودجه سال ۱۳۹۵	برنامه‌های مرتبط با بخش آب در قوانین بودجه سال‌های قبل
<p>از فصل منابع آب (۱۳۰۷۰۰۰):</p> <ul style="list-style-type: none"> - برنامه‌ریزی، سیاستگذاری و نظارت بر امور آب (۱۳۰۷۰۰۱) - عرضه آب (۱۳۰۷۰۰۲) - تأمین آب (۱۳۰۷۰۰۳) - مهندسی رودخانه‌ها و سواحل (۱۳۰۷۰۰۵) - بهبود بهره‌برداری و حفاظت از منابع آب (۱۳۰۷۰۰۶) - توسعه منابع آب در حوضه‌های آبریز رودخانه‌های مرزی و مشترک (۱۳۰۷۰۰۷) 	<p>از فصل منابع آب (۴۰۲۰۰):</p> <ul style="list-style-type: none"> - تأمین و عرضه (۴۰۲۰۱) - بهبود بهره‌برداری و حفاظت از منابع آب (۴۰۲۰۲) - مهندسی رودخانه‌ها و سواحل (۴۰۲۰۳) - توسعه منابع آب در حوضه‌های آبریز رودخانه‌های مرزی و مشترک (۴۰۲۰۴) - پژوهش‌های کاربردی (۴۰۲۰۵) - مقاوم‌سازی ساختمان‌ها (۴۰۲۰۹)
<p>از فصل آب و فاضلاب (۱۵۰۳۰۰۰):</p> <ul style="list-style-type: none"> - برنامه‌ریزی، سیاستگذاری و نظارت بر امور آب و فاضلاب (۱۵۰۳۰۰۱) - توسعه تأسیسات فاضلاب و بازچرخانی آب (۱۵۰۳۰۰۲) - ارائه خدمات آب شهری و روستایی (۱۵۰۳۰۰۳) 	<p>از فصل مسکن و عمران شهری، روستایی و عشایری (۴۰۹۰۰):</p> <ul style="list-style-type: none"> - سامانه‌های پساب و فاضلاب (۴۰۹۰۱) - آب شهری و روستایی (۴۰۹۰۲)
<p>از فصل مدیریت پساب‌های شهری، روستایی و صنعتی (۱۴۰۲۰۰۰):</p> <ul style="list-style-type: none"> - پایش پساب‌های شهری، روستایی و صنعتی (۱۴۰۲۰۰۱) 	<p>از فصل محیط زیست (۴۰۴۰۰):</p> <ul style="list-style-type: none"> - مدیریت آلاینده‌ها و پسماندها (۴۰۴۰۸)

مأخذ: پیوست ۴ لایحه بودجه سال ۱۳۹۵.

جدول ۳ مجموع اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی و استانی را برای برنامه‌های مختلف بخش آب در لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ نشان می‌دهد. همان‌طور که از این جدول مشخص است، اعتبارات مربوط به امور آب (شامل برنامه‌های برنامه‌ریزی، سیاستگذاری و نظارت بر امور آب، عرضه آب، تأمین آب، مهندسی رودخانه‌ها و سواحل، بهبود بهره‌برداری و حفاظت از منابع آب و توسعه منابع آب در حوضه‌های آبریز رودخانه‌های مرزی و مشترک) برابر با ۴۶,۸۱۷,۳۲۷ میلیون ریال و اعتبارات مربوط به آب و فاضلاب (شامل برنامه‌های برنامه‌ریزی، سیاستگذاری و نظارت بر امور آب و فاضلاب، توسعه تأسیسات فاضلاب و بازچرخانی آب و ارائه خدمات آب شهری و روستایی) برابر با ۲۲,۹۸۷,۲۸۹ میلیون ریال و اعتبارات مربوط به پایش پساب‌های شهری، روستایی و صنعتی برابر با ۴۹,۴۱۴ میلیون ریال است. در نتیجه کل اعتبارات بخش آب مندرج در لایحه برابر با ۶۹,۸۵۴,۰۳۰ میلیون ریال می‌باشد. براساس جدول ۳ در بین برنامه‌های بخش آب در لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ به ترتیب برنامه‌های عرضه آب، تأمین آب، توسعه تأسیسات فاضلاب و بازچرخانی آب و ارائه خدمات آب شهری و روستایی از بیشترین اعتبار تملک دارایی‌های سرمایه‌ای برخوردارند.

جدول ۳. مجموع اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی و استانی بخش آب در لایحه بودجه سال ۱۳۹۵

(میلیون ریال)

لایحه سال ۱۳۹۵	عنوان برنامه
.	برنامه‌ریزی، سیاستگذاری و نظارت بر امور آب
۲۲,۴۴۸,۲۵۳	عرضه آب
۱۴,۴۶۵,۵۳۹	تأمین آب
۲,۲۷۴,۷۶۱	مهندسی رودخانه‌ها و سواحل
۷,۶۲۸,۷۲۴	بهبود بهره‌برداری و حفاظت از منابع آب
۵۰	توسعه منابع آب در حوضه‌های آبریز رودخانه‌های مرزی و مشترک
۴۶,۸۱۷,۳۲۷	جمع فصل منابع آب
.	برنامه‌ریزی، سیاستگذاری و نظارت بر امور آب و فاضلاب
۱۲,۶۶۷,۷۸۶	توسعه تأسیسات فاضلاب و بازچرخانی آب
۱۰,۳۱۹,۵۰۳	ارائه خدمات آب شهری و روستایی
۲۲,۹۸۷,۲۸۹	جمع فصل آب و فاضلاب
۴۹,۴۱۴	پایش پساب‌های شهری، روستایی و صنعتی
۶۹,۸۵۴,۰۳۰	جمع کل

مأخذ: همان.

مقایسه اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی مربوط به بخش آب در لایحه بودجه ۱۳۹۵ و قانون بودجه ۱۳۹۴ طی جدول ۴ نشان داده شده است. بر این اساس مجموع اعتبارات عمرانی ملی زیربخش‌های امور آب و آب و فاضلاب در لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ نسبت به رقم مصوب در قانون بودجه سال ۱۳۹۴ به ترتیب کاهش ۳/۷ درصدی و افزایش ۲/۷ درصدی را داشته‌اند. در این راستا قابل ذکر است که رقم اعتبارات برنامه‌های مهندسی رودخانه‌ها و سواحل و همچنین بهبود بهره‌برداری و حفاظت از منابع آب از افزایش‌های قابل توجه به ترتیب ۸۵/۹ و ۴۵/۹ درصدی برخوردار هستند. لازم به ذکر است که برای اولین بار در لایحه بودجه سال ۱۳۹۵، برنامه‌های مربوط به آب و فاضلاب طی یک فصل جداگانه ارائه می‌شوند و همچنین در برنامه‌های بخش آب، برنامه‌ریزی، سیاستگذاری و نظارت بر امور آب و آب و فاضلاب جدید می‌باشند و اعتبارات مربوط به آنها در لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ از نوع اعتبارات هزینه‌ای می‌باشد.

جدول ۴. مقایسه اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی بخش آب

در قانون بودجه ۱۳۹۴ و لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ (میلیون ریال)

درصد	لایحه ۱۳۹۵	قانون ۱۳۹۴	عنوان برنامه
-	۰	-	برنامه‌ریزی، سیاستگذاری و نظارت بر امور آب
-۱۲/۹	۲۱,۰۷۶,۱۲۸	۳۸,۲۲۹,۲۹۴	عرضه آب
	۱۲,۲۳۹,۳۸۳		تأمین آب
۸۵/۹	۱,۹۱۳,۰۰۱	۱,۰۲۹,۰۰۰	مهندسی رودخانه‌ها و سواحل
۴۵/۹	۷,۵۵۲,۰۰۰	۵,۱۷۷,۵۴۷	بهبود بهره‌برداری و حفاظت از منابع آب
-۱۰/۷	۵۰	۵۶	توسعه منابع آب در حوضه‌های آبریز رودخانه‌های مرزی و مشترک
-۳/۷	۴۲,۷۸۰,۵۶۲	۴۴,۴۳۵,۸۹۷	جمع
-	۰	-	برنامه‌ریزی، سیاستگذاری و نظارت بر امور آب و فاضلاب
۴/۴	۱۲,۲۲۴,۰۲۵	۱۱,۷۰۹,۵۰۷	توسعه تأسیسات فاضلاب و بازچرخانی آب
-۱/۷	۴,۵۷۷,۱۷۱	۴,۶۵۵,۴۰۰	ارائه خدمات آب شهری و روستایی
۲/۷	۱۶,۸۰۱,۱۹۶	۱۶,۳۶۴,۹۰۷	جمع
-	۴۹,۴۱۴	-	پایش پساب‌های شهری، روستایی و صنعتی
-۱/۹	۵۹,۶۳۱,۱۷۲	۶۰,۸۰۰,۸۰۴	جمع کل

مأخذ: همان.

۳. تبصره‌های مرتبط از متن ماده واحده لایحه بودجه ۱۳۹۵ با بخش آب

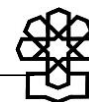
تبصره‌ها، بندها و جزءهای مرتبط با زیربخش‌های امور آب و آب و فاضلاب ذکر شده در متن ماده واحده لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ کل کشور به شرح زیر می‌باشد:

• تبصره «۳»

در سال ۱۳۹۵ سقف تسهیلات تأمین مالی خارجی (فاینانس) علاوه بر باقیمانده سهمیه سال‌های قبل، معادل ریالی پنجاه میلیارد دلار تعیین می‌شود. شورای اقتصاد براساس قانون مصوب مجمع تشخیص مصلحت نظام این تسهیلات را به طرح‌های دارای توجیه فنی، اقتصادی، مالی و زیست‌محیطی اختصاص می‌دهد. بازپرداخت اصل و سود منابع طرح صرفاً از محل عایدات طرح در دوران بهره‌برداری و یا منابع پیش‌بینی شده طرح در قانون بودجه زمان تصویب طرح قابل پرداخت می‌باشد.

• تبصره «۵»

الف) به شرکت‌های وابسته و تابعه وزارتخانه‌های نیرو، نفت، راه و شهرسازی، ورزش و جوانان، دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، ارتباطات و فناوری اطلاعات، صنعت، معدن و تجارت و جهاد کشاورزی و سازمان انرژی اتمی ایران اجازه داده می‌شود با رعایت قانون نحوه انتشار اوراق مشارکت مصوب

۱۳۷۶/۶/۳۰ تا سقف یکصد هزار میلیارد (۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال برای اجرای طرح‌های انتفاعی دارای توجیه فنی، اقتصادی و مالی خود با اولویت اجرای پروژه‌ها و طرح‌های میادین نفت و گاز مشترک با همسایگان و مهار آب‌های مرزی، طرح‌های حمل‌ونقل به‌ویژه وسایط نقلیه برقی، طرح‌های آبرسانی و تأمین آب، احداث و تکمیل طرح‌های آب‌شیرین‌کن، تکمیل شبکه جمع‌آوری و انتقال فاضلاب، تصفیه‌خانه‌های آب و فاضلاب، نیروگاه‌های برق، شبکه‌های انتقال و توزیع برق، احداث و تکمیل طرح‌های نیمه‌تمام ورزشی، تبدیل گاز به فرآورده‌های شیمیایی و همچنین مناطق محروم و کمتر توسعه‌یافته، اوراق مشارکت ریالی و یا صکوک اسلامی و با رعایت ماده (۸۸) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت و برای طرح‌هایی که به تصویب شورای اقتصاد می‌رسد، با تضمین خود در خصوص اصل و سود، منتشر نمایند.

ب) به دولت اجازه داده می‌شود تا مبلغ پنجاه هزار میلیارد ریال اوراق مشارکت ریالی با تضمین خود با بازپرداخت اصل و سود آن به‌منظور اجرای طرح‌های انتفاعی دارای توجیه فنی، اقتصادی و مالی و طبق قانون نحوه انتشار اوراق مشارکت منتشر و وجوه اخذ شده را به ردیف شماره ۳۱۰۱۰۲ جدول ۵ این قانون واریز کند. منابع واریزی به طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای نیمه‌تمام مندرج در پیوست ۱ این قانون اختصاص می‌یابد تا براساس مبادله موافقتنامه با سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور هزینه شود. واگذاری این اوراق به بخش دولتی اعم از شرکت‌ها، بانک‌ها و سایر دستگاه‌ها در بازار پول و قبل از سررسید ممنوع است.

ه) دولت مجاز است اسناد خزانه اسلامی با حفظ قدرت خرید را با سررسید یک تا سه سال به‌صورت بی‌نام و یا بانام، صادر کند و به‌منظور تسویه بدهی مسجل خود بابت طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و مابه‌التفاوت قیمت تمام شده برق و آب با قیمت تکلیفی فروش آن در سنوات قبل به شرکت‌های برق و آب مطابق ماده (۲۰) قانون محاسبات عمومی کشور، مصوب ۱۳۶۶/۶/۱ به قیمت اسمی تا سقف هفتادوپنجاه هزار میلیارد (۷۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال به طلبکاران غیردولتی واگذار نماید. اسناد مزبور از پرداخت هرگونه مالیات معاف بوده و به‌عنوان ابزار مالی موضوع قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران، مصوب ۱۳۸۴/۹/۱ محسوب شده و با امضای وزیر امور اقتصادی و دارایی صادر می‌شود. اسناد خزانه اسلامی از قابلیت دادوستد در بازار ثانویه برخوردار است و سازمان بورس و اوراق بهادار باید ترتیبات انجام معامله ثانویه آنها را در بازار بورس یا فرابورس فراهم کند. خرید و فروش این اوراق توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران ممنوع است.

• تبصره «۶»

ج) وزارت نیرو از طریق شرکت‌های آب‌فای شهری سراسر کشور مکلف است علاوه بر دریافت نرخ آب بهای شهری، به‌ازای هر مترمکعب فروش آب شرب مبلغ یکصدوپنجاه (۱۵۰) ریال از مشترکان آب دریافت و به

خرانه‌داری کل کشور واریز نماید. صد درصد (۱۰۰٪) وجوه دریافتی تا سقف هفتصد میلیارد (۷۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از محل حساب مذکور صرفاً جهت آبرسانی شرب روستایی اختصاص می‌یابد. اعتبار مذکور براساس شاخص کمبود آب شرب سالم بین استان‌های کشور در مقاطع سه‌ماهه از طریق شرکت مهندسی آب و فاضلاب کشور توزیع می‌شود تا پس از مبادله موافقتنامه بین سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان‌ها و شرکت‌های آب و فاضلاب روستایی استان‌ها هزینه شود. وجوه فوق مشمول مالیات نمی‌شود.

• تبصره «۸»

به وزارت نیرو اجازه داده می‌شود کل هزینه‌های مربوط به تهیه و نصب کنترلر حجمی یا هوشمند چاه‌های کشاورزی را از محل اعتبارات طرح‌های «تبادل بخشی، تغذیه مصنوعی و کنترل سیل پیوست ۱ این قانون» پرداخت و طی سی‌وشش ماه (۳۶ ماه) و بدون سود از صاحبان چاه‌ها دریافت و به حساب خرانه‌داری کل کشور واریز کند. صد درصد (۱۰۰٪) وجوه واریزی صرفاً برای اجرای طرح‌های تبادل بخشی منابع آب زیرزمینی در اختیار وزارت نیرو قرار می‌گیرد.

۴. اعتبارات بخش آب از ردیف‌های متفرقه در لایحه بودجه سال ۱۳۹۵

علاوه بر اعتبارات ذکر شده ذیل فصل‌های منابع آب، آب و فاضلاب و پایش پساب‌های شهری، روستایی و صنعتی برای برنامه‌های بخش آب، این بخش از اعتبارات بعضی از ردیف‌های متفرقه در لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ نیز برخوردار خواهد بود. ردیف‌های مذکور به‌طور عمده به اعتبارات مربوط به اوراق مشارکت، کمک‌زبان شرکت‌های آب منطقه‌ای و آب و فاضلاب، تعهدات مربوط به سفر مقام معظم رهبری و برخی از طرح‌های خاص تعلق دارد. لازم به ذکر است که به‌دلیل مشترک بودن برخی از این ردیف‌ها با بخش‌های دیگر، کل سهم دقیق بخش آب را از آنها نمی‌توان تعیین کرد. جدول ۵ اعتبارات ردیف‌های متفرقه مرتبط با بخش آب در لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ کل کشور و معادل آنها را در قانون بودجه سال ۱۳۹۴ نشان می‌دهد.

جدول ۵. اعتبارات ردیف‌های متفرقه بخش آب در لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ کل کشور

ملاحظات	لایحه بودجه سال ۱۳۹۵	قانون بودجه سال ۱۳۹۴	عنوان
	۴,۰۰۰,۰۰۰	۶,۰۰۰,۰۰۰	تعهدات پرداخت نشده سال‌های قبل طرح‌های فصل منابع آب (دیون)
	۲۹۶,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	بازپرداخت تعهدات ارزی (فاینانس) وزارت نیرو
سهام دولت	۲,۵۰۰,۰۰۰	۲,۰۰۰,۰۰۰	اجرای زیرساخت‌های مسکن مهر
	۳۸۸,۸۰	۴۰۰,۰۰۰	شرکت‌های سهامی آب منطقه‌ای و سازمان آب و برق خوزستان - موضوع ماده (۶۳) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت
	۴۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	کمک به طرح‌های تأسیسات فاضلاب شهری اولویت‌دار با مشارکت بخش خصوصی
	۸۰۰,۰۰۰	۷۵۰,۰۰۰	کمک‌زبان شرکت‌های آب منطقه‌ای
	۱,۳۰۰,۰۰۰	۱,۳۰۰,۰۰۰	کمک‌زبان شرکت‌های آب و فاضلاب روستایی
	۱,۹۰۰,۰۰۰	۱,۱۰۰,۰۰۰	خرید تضمینی آب استحصالی و پساب تصفیه شده از بخش غیردولتی (هزینه‌ای)
	۲۰۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	مطالعه و طراحی طرح نجات دریاچه ارومیه
	۳۳۰,۰۰۰	۳۳۰,۰۰۰	پرداخت مطالبات مشاوران و پیمانکاران طرح‌های سدها و شبکه‌های آبیاری و زهکشی متوقف شده
	۱,۰۰۰,۰۰۰	۴۴۰,۰۰۰	اقدامات پیشگیرانه و کنترل و مقابله با سیل
	۱۰۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	مطالعه توسعه سواحل جنوبی کشور از طرق شورورزی
	۳۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	شرکت آب منطقه‌ای کهگیلویه و بویراحمد- تکمیل آبرسانی به دشت امامزاده جعفر و ساماندهی رودخانه‌های باشت و دل
جدید	۱,۰۰۰,۰۰۰	۰	احیا و رفع آلودگی رودخانه کارون
جدید	۱,۰۰۰,۰۰۰	۰	اعتبارات موضوع واگذاری طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای نیمه‌تمام، تکمیل شده و آماده بهره‌برداری دولت

مأخذ: لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ کل کشور.

۵. وضعیت تخصیص (عملکرد) اعتبارات بخش آب در قانون بودجه سال ۱۳۹۴

جدول ۶ وضعیت تخصیص (عملکرد) اعتبارات بخش آب را در قانون بودجه سال ۱۳۹۴ کل کشور تا بهمن‌ماه سال ۱۳۹۴ نشان می‌دهد. همان‌گونه که این جدول نشان می‌دهد، درصد تخصیص (عملکرد) اعتبارات زیربخش‌های امور آب و آب و فاضلاب به ترتیب برابر ۳۶/۸ و ۳۳/۱ درصد می‌باشد. درصد تخصیص (عملکرد) سایر برنامه‌ها نیز از حداقل (۰) درصد (مربوط به برنامه توسعه منابع آب در حوزه‌های آبریز رودخانه‌های خروجی از کشور) تا حداکثر ۴۵/۹ درصد (مربوط به برنامه تأمین آب شهری و روستایی) متغیر می‌باشد.

جدول ۶: وضعیت تخصیص (عملکرد) اعتبارات بخش آب در قانون بودجه سال ۱۳۹۴

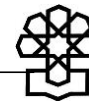
برنامه/فصل	اعتبار مصوب ۱۳۹۴	تخصیص اعتبار سال ۱۳۹۴ (تا بهمن ماه)	درصد تخصیص
سد و شبکه آبیاری و زهکشی	۱۵,۱۸۹,۰۰۰	۶,۶۷۰,۳۴۱	۴۳/۹
تأمین و عرضه آب آبرسانی	۱۷,۶۷۹,۰۳۴	۵,۸۵۱,۹۲۴	۳۳/۱
بهبود بهره‌برداری و حفاظت از منابع آب	۵,۱۲۱,۰۰۰	۱,۸۹۳,۸۱۹	۳۷
مهندسی رودخانه و سواحل	۱,۰۲۹,۰۰۰	۲۱۸,۸۷۴	۲۱/۳
توسعه منابع آب در حوزه‌های آبریز رودخانه‌های خروجی از کشور (آب‌های مرزی)	۵۶	.	.
پژوهش‌های کاربردی	۱۳۲,۰۰۰	۲۰,۴۹۹	۱۵/۵
مقاوم‌سازی سامانه‌ها	۱۰,۰۰۰	۵۷۲	۵/۷
خرید تضمینی آب استحصالی و پساب تصفیه شده از بخش غیردولتی (تملك دارایی‌های سرمایه‌ای)	۲,۸۵۰,۰۰۰	۸۰۰,۰۰۰	۲۸/۱
مجموع فصل منابع آب	۴۲,۰۱۰,۰۹۰	۱۵,۴۵۶,۰۲۹	۳۶/۸
برق آبی	۵,۷۵۳,۰۰۰	۱,۸۳۵,۳۶۰	۳۱/۹
مجموع فصل انرژی	۵,۷۵۳,۰۰۰	۱,۸۳۵,۳۶۰	۳۱/۹
سامانه‌های پساب و فاضلاب	۱۱,۷۰۹,۵۰۷	۳,۲۸۳,۹۳۱	۲۸
تأمین آب شهری و روستایی	۴,۵۹۵,۹۰۰	۲,۱۰۸,۹۵۰	۴۵/۹
مجموع فصل عمران	۱۶,۳۰۵,۴۰۷	۵,۳۹۲,۸۸۱	۳۳/۱
مجموع فصول	۶۴,۰۷۳,۴۹۷	۲۲,۶۸۴,۵۲۰	۳۵/۴

مأخذ: قانون بودجه سال ۱۳۹۴ و معاونت برنامه‌ریزی آب و آبفا وزارت نیرو.

۶. بررسی کارشناسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ در بخش آب

از نکات مهم لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ (بخش آب و آبفا) می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

- تطابق حداکثری پیشنهادهای اعتباری وزارت نیرو (بخش آب) و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور (در سقف اعتبارات ابلاغی)،
- اولویت تأمین اعتبار طرح‌های با پیشرفت فیزیکی بالا با توجه به تأکید بخشنامه بودجه ابلاغی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور،
- تأکید بیشتر بر صیانت از منابع آب زیرزمینی،
- تقویت اعتبار طرح‌های مطالعه و ساماندهی رودخانه‌های مرزی کشور،
- حذف ۵۵ طرح از پیوست ۱ لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ توسط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور (پنج طرح مرزی، ۳۴ طرح سد و شبکه آبیاری و زهکشی، ۱۲ طرح آبرسانی و چهار طرح فاضلاب)

در راستای تعهد وزارت نیرو در سال گذشته مبنی بر خاتمه طرح‌های یاد شده،

- افزایش نسبی اعتبار برنامه ایجاد تأسیسات فاضلاب نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۴،
- پیش‌بینی مبلغ یک میلیون ریال برای ۵۳ طرح که نیاز به تکمیل مطالعات و بازنگری و تغییر اهداف آنها به علت محدودیت منابع آبی و همچنین هماهنگ‌سازی با تکمیل تأسیسات تأمین آب دارند و ایجاد ردیف متفرقه برای پرداخت مطالبات مشاوران و پیمانکاران طرح‌های سد و شبکه آبیاری و زهکشی متوقف شده،
- افزایش ردیف اعتباری مربوط به پژوهش‌های کاربردی بخش آب به میزان ۱۸۶ درصد،
- تغییر دستگاه اجرایی طرح‌های شرکت آب‌و‌خاک سیستان به شرکت آب منطقه‌ای سیستان و بلوچستان،
- اصلاح عنوان طرح تحقیقات کاربردی به طرح تحقیقات کاربردی و مطالعات راهبردی حوضه‌های آبریز به منظور ایجاد مدیریت یکپارچه حوضه‌های آبریز کشور،
- حذف ردیف اعتباری ۸ طرح واقع در حوضه دریاچه ارومیه.

جمع بندی

در لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ کل کشور، فصل منابع آب بعد از فصل حمل و نقل، از بیشترین رقم اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای برخوردار است. در این لایحه فصول و برنامه‌های مرتبط با بخش آب نسبت به قوانین بودجه سال‌های قبل تغییراتی داشته است. تغییرات مذکور بدین شرح است که برنامه‌های مربوط به زیربخش آب و فاضلاب از بخش آب که قبلاً در فصل مسکن و عمران شهری، روستایی و عشایری ارائه می‌شدند، در لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ طی فصل جداگانه آب و فاضلاب مطرح شده‌اند. همچنین در این لایحه فصل جدید پایش پساب‌های شهری، روستایی و صنعتی نیز اضافه شده است. تغییرات در برنامه‌های بخش آب بدین شرح است که برنامه‌های برنامه‌ریزی، سیاستگذاری و نظارت بر امور آب و برنامه‌ریزی، سیاستگذاری و نظارت بر امور آب و فاضلاب جدید بوده و همچنین برخی تغییرات جزئی دیگر از جمله تفکیک برنامه تأمین آب و عرضه آب صورت گرفته است. در لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ فصول مرتبط با بخش آب، فصول منابع آب، آب و فاضلاب و پایش پساب‌های شهری، روستایی و صنعتی می‌باشند که دو فصل اول به ترتیب با اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی برابر با ۴۲,۷۸۰,۵۶۲ و ۱۶,۸۰۱,۱۹۶ میلیون ریال به ترتیب کاهش و افزایش ۳/۷ و ۲/۷ درصدی را نسبت به رقم مشابه در قانون بودجه سال ۱۳۹۴ از خود نشان می‌دهند. با توجه به اینکه عملکرد تخصیص بودجه سال ۱۳۹۴ (تا بهمن‌ماه) در بخش آب تنها در حدود یک‌سوم رقم مصوب قانون بوده است، کاهش مضاعف آن در سال آتی می‌تواند، برآورد اهداف مربوط به این بخش را در اسناد بالادستی با مشکل مواجه سازد، البته لازم به ذکر است که در حال حاضر با توجه به شرایط اقتصادی حاکم بر کشور، اعتبارات موجود برای بخش آب باید

حتی‌الامکان برای برنامه‌های با اولویت بالاتر تخصیص یابد. باید توجه داشت که اولویت‌بندی تخصیص اعتبار برای طرح‌های عمرانی باید براساس پیشرفت فیزیکی طرح‌ها صورت گیرد، البته باید توجه نمود که تنها پیشرفت فیزیکی نمی‌تواند معیار اولویت‌بندی قرار گیرد، بلکه بازده یک طرح باید به‌عنوان معیار تعیین‌کننده نهایی تخصیص اعتبار برای یک طرح مدنظر قرار گیرد. از طرف دیگر تأمین اعتبار طرح‌های بخش آب به‌دلیل اهمیت آنها باید توسط منابع مطمئن صورت گرفته و عدم قطعیت‌ها در این رابطه تا حد امکان کاهش یابد، تا طرح‌های این بخش که حالت فرابخشی داشته و به‌طور مستقیم با سایر بخش‌ها در ارتباط است، زودتر به بازدهی برسد.

در ضمن یکی از نقاط ضعف اصلی این لایحه در بخش آب و آبفا عدم توجه به بحث تغییر اقلیم و مباحث مربوط از دیدگاه برنامه‌ریزی، پیش‌بینی و انجام اقدامات متناسب می‌باشد. در پایان، تغییرات پیشنهادی در لایحه در قالب اصلاح احکام پیشنهادی مندرج در لایحه بودجه ۱۳۹۵ کل کشور و سپس پیشنهادهای جدید ارائه می‌گردد.

الف) اصلاح احکام پیشنهادی مرتبط با بخش آب مندرج در لایحه بودجه ۱۳۹۵ کل کشور
(مواردی که پیشنهاد می‌گردد در لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ باقی‌مانند با قلم معمولی، موارد پیشنهادی حذف با کشیدن خط روی آنها و موارد جدید نیز با قلم پررنگ و زیرخط‌دار نشان داده شده است).

● **بند «الف» تبصره «۲»**

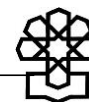
به دولت اجازه داده می‌شود در سال ۱۳۹۵ بدهی خود به بخش‌های خصوصی و تعاونی را با رعایت بند «د» سیاست‌های کلی اصل چهارم (۴۴) قانون اساسی و ماده (۶) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم (۴۴) قانون اساسی از طریق جدول ۱۸ این قانون پرداخت یا تسویه نماید.

● **بند «ج» تبصره «۵»**

اوراق مشارکت فروش‌نرفته طرح‌های بندهای «الف» و «ب» این تبصره، قابل واگذاری به پیمانکاران، مشاوران و تأمین‌کنندگان تجهیزات همان طرح‌ها در سقف مطالبات معوق طرح **یا صورت وضعیت‌های تأیید شده** با تأیید رئیس دستگاه اجرایی، ذیحساب ذیربط و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور است. اوراق واگذارشده، قابل بازخرید، قبل از سررسید توسط بانک عامل نیست.

● **بند «ه» تبصره «۵»**

ه) دولت مجاز است اسناد خزانه اسلامی با حفظ قدرت خرید را با سررسید یک تا سه سال به‌صورت بی‌نام و یا بانام، صادر کند و به‌منظور تسویه بدهی مسجل خود بابت طرح‌های تملک‌داری‌های سرمایه‌ای و مابه‌التفاوت قیمت تمام‌شده برق و آب با قیمت تکلیفی فروش آن در سنوات قبل به

شرکت‌های برق و آب مطابق ماده (۲۰) قانون محاسبات عمومی کشور، مصوب ۱۳۶۶/۶/۱ به قیمت اسمی تا سقف هفتادوپنج هزار میلیارد (۷۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال به طلبکاران غیردولتی واگذار نماید. اسناد مزبور از پرداخت هرگونه مالیات معاف بوده و به‌عنوان ابزار مالی موضوع قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۴/۹/۱ محسوب شده و با امضای وزیر امور اقتصادی و دارایی صادر می‌شود. دولت به‌منظور تأمین اعتبار اسناد مزبور در زمان سررسید، ردیف خاصی را در لایحه بودجه سنواتی پیش‌بینی می‌کند.

ب) پیشنهادهای جدید جهت مورد توجه قرار گرفتن در لایحه بودجه ۱۳۹۵

- لزوم توجه به مبحث آبرسانی به روستاها.
- تشویق و جلب سرمایه‌گذاران حقیقی و حقوقی بخش غیردولتی و تعاونی‌های تولیدی و تشکل‌های آبران و شرکت‌های سهامی زراعی و شهرک‌های کشاورزی در امر احداث آب‌بندان‌ها، تسریع در احداث، تکمیل و تجهیز طرح‌های شبکه‌های فرعی آبیاری و زهکشی، اجرای عملیات آب‌و خاک کشاورزی و روش‌های نوین آبیاری و بهینه‌سازی مصرف آب و انرژی.
- تخصیص منابع حاصل از افزایش قیمت برق و آب در سال ۱۳۹۵ به صنعت برق و آب براساس مفاد ماده (۸) قانون هدفمند کردن یارانه‌ها.
- توجه به حفاظت از منابع زیرزمینی، حصول اطمینان از پایداری تولیدات بخش کشاورزی و کاهش آثار خشکسالی‌ها، از طریق انجام خدمات مربوطه به جلوگیری از حفر چاه‌های غیرمجاز، جلوگیری از اضافه برداشت چاه‌های مجاز، جمع‌آوری آمار و اطلاعات منابع آب زیرزمینی، نصب دستگاه‌های اندازه‌گیری، ایجاد تشکل آبران و سایر اقدامات جبرانی و تعادل‌بخشی سفره‌های آب زیرزمینی.

منابع و مأخذ

۱. لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ کل کشور.
۲. قانون بودجه سال ۱۳۹۴ کل کشور.
۳. گزارش وضعیت بخش آب و آبفا در لایحه بودجه سال ۱۳۹۵، وزارت نیرو، دفتر برنامه‌ریزی آب و آبفا.

شماره مسلسل: ۱۴۶۹۵

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ کل کشور ۳۳. بخش آب

نام دفتر: مطالعات زیربنایی (گروه آب و محیط زیست)

تهیه و تدوین کنندگان: مهدی مظاهری، نرجس السادات عبدالمنافی جهرمی

مدیر مطالعه: جمال محمدولی سامانی

ناظران علمی: محمدرضا محمدخانی، محسن صمدی

متقاضی: کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات

ویراستار تخصصی: —

ویراستار ادبی: —

واژه‌های کلیدی:

۱. لایحه بودجه

۲. قانون بودجه

۳. بخش آب

تاریخ انتشار: ۱۳۹۴/۱۱/۱۷